

TARTU ÜLIKOOL

Eesti ettevõtete osalemine ja positsioon globaalsetes ja lokaalsetes väärtusahelates

Uku Varblane, Andres Vörk, Taavi Unt

13.06.2018

Uurimisküsimused

- Kuidas on üles ehitatud Eesti ettevõtete lokaalsed väärtusahelad?
- Mille poolest eristuvad perspektiivikate tootegruppide tootmisega seotud ettevõtete väärtusahelad?
- Kui kaugel on Eesti ettevõtted ekspordist ja lõpptarbijast?
- Kas ettevõtte positsioon väärtusahelas on seotud ettevõtte tootlikkusega?

Andmed – Eesti ettevõtete „geenivaramu“

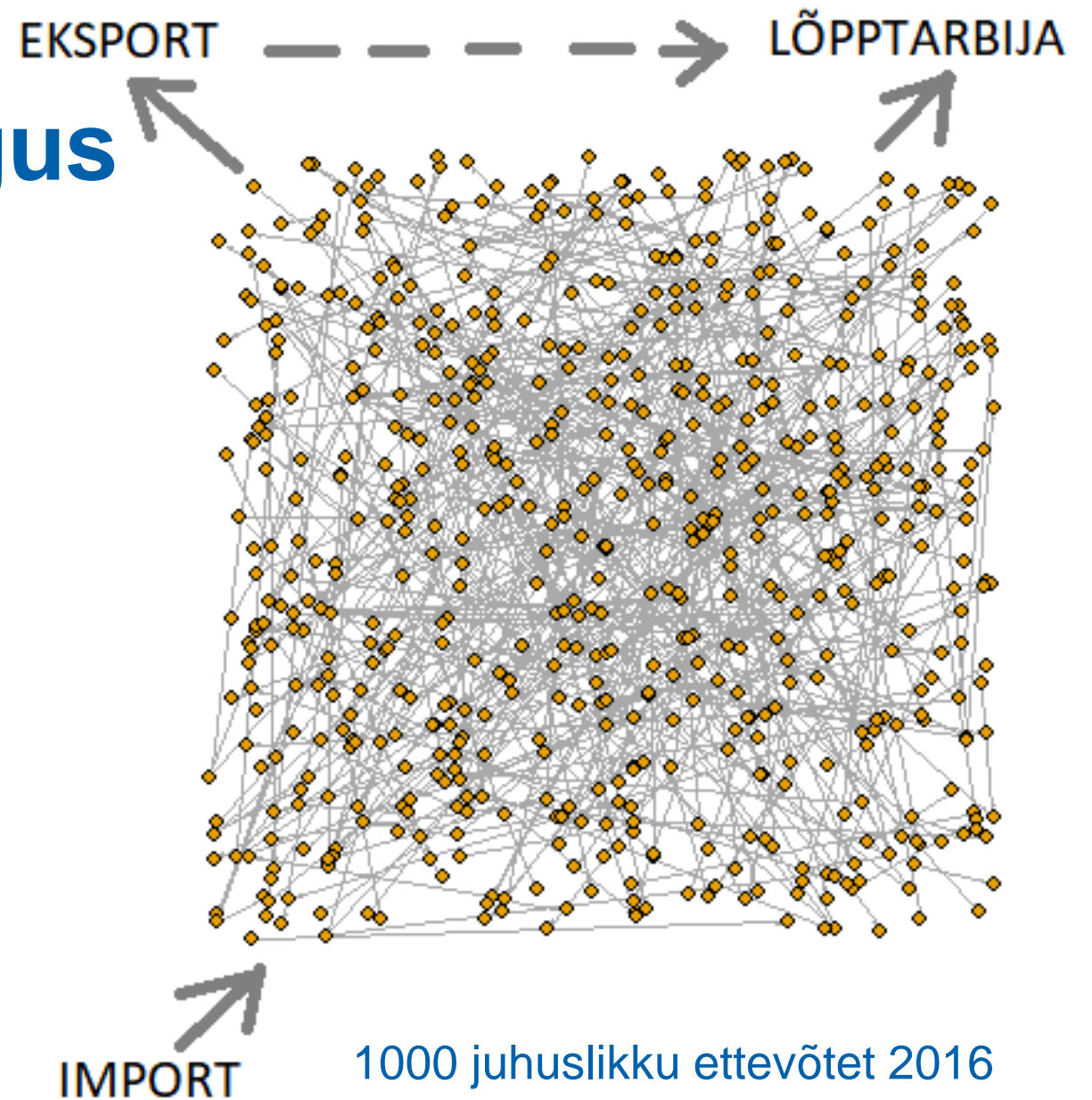
- EMTA käibedeklaratsioonide (KMD) andmed 2010-2017, sh ettevõtete-vahelised tehinguandmed 2015-2017
- EMTA tulu- ja sotsiaalmaksu deklaratsiooni (TSD) andmed 2010-2017
- Ettevõtete kaupade ja teenuste väliskaubanduse andmed 2010-2017
- Ettevõtete majandusaasta aruanded (kuni 2016)

Lähenemine

- Tootmisahela kirjeldamine ettevõtete ostu- ja müügitehingu abil
- Arvutame ettevõtte **kauguse lõpptarbijast** (*upstreamness*) ja ettevõtte **kauguse ressursist** (*downstreamness*) ning väärtusahela pikkuse
- Kasutame **võrgustikuanalüüsi** meetodeid ja näitajaid (nt ego-võrgustik, sisend- ja väljundsõlmede arvud) ettevõtete tagamaa kirjeldamiseks
- Väärtusahela positsiooni ja **tootlikkuse seose** **ökonomeetriline analüüs**

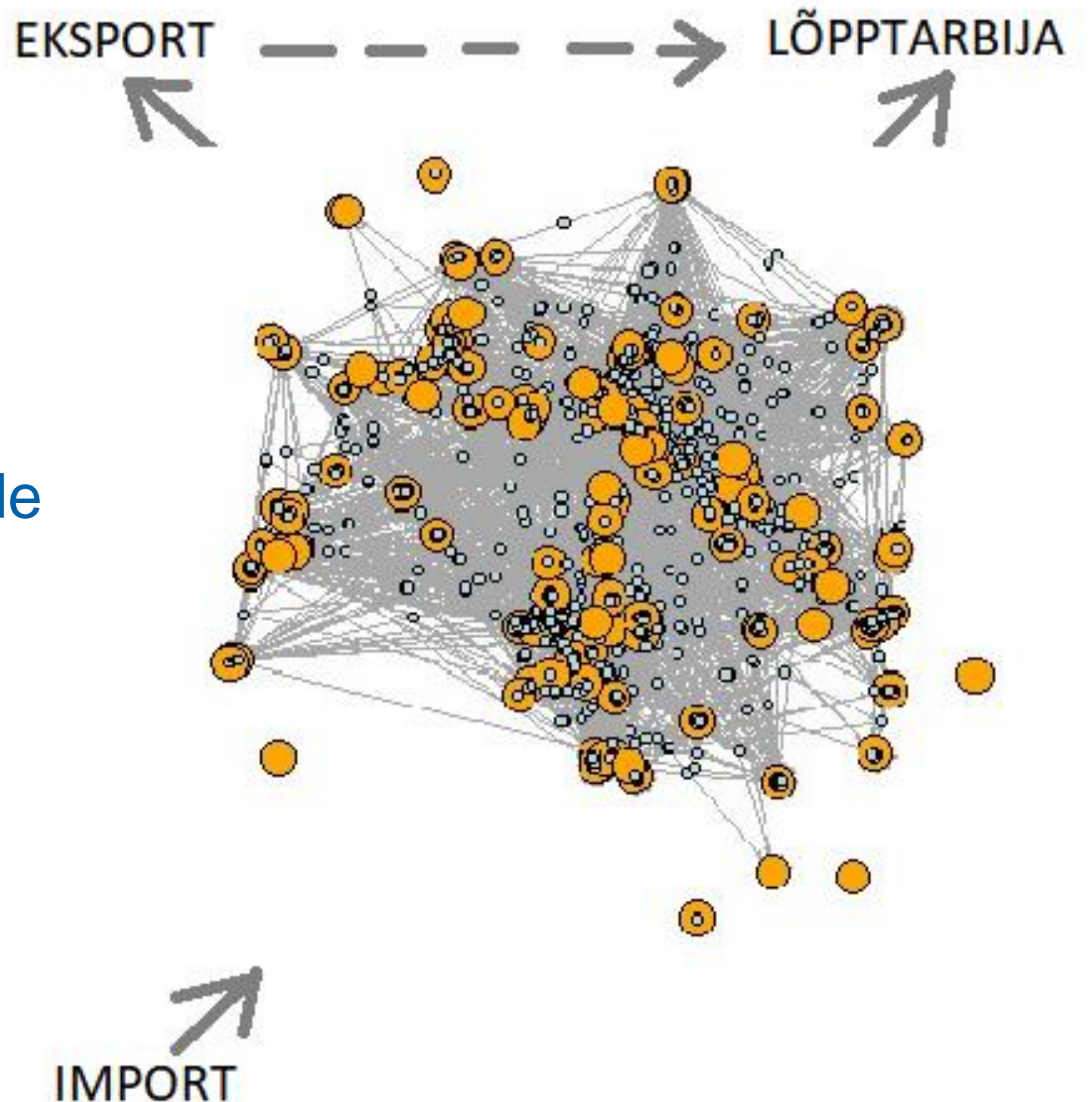
Võrgu abil saabub selgus

- Kaugus lõpptarbijast
- Kaugus eksportijast
- Kaugus ressursist
- Ahela pikkus
- Positsioon ahelas

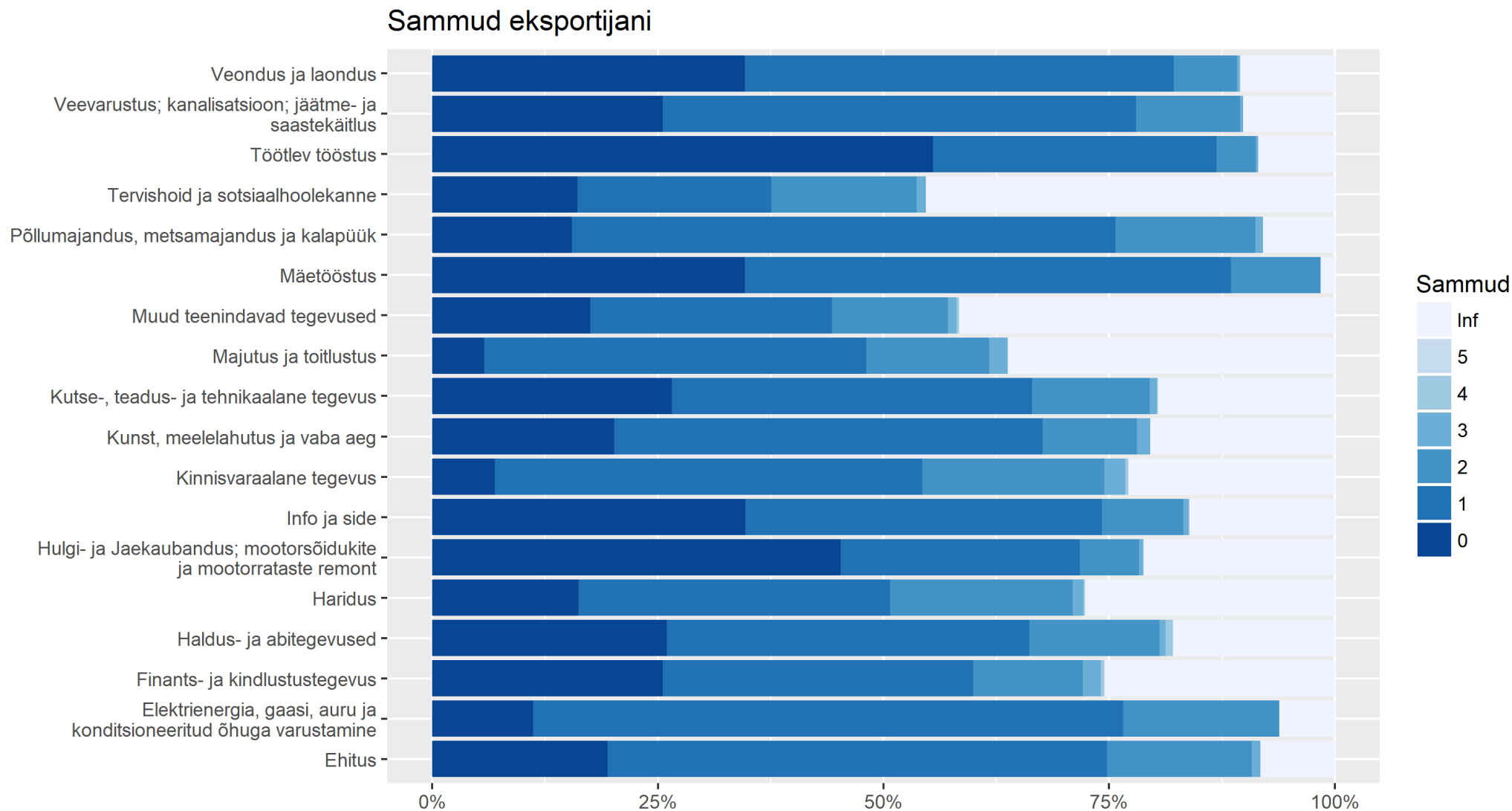
Saab minna detailsemaks

Kokkupandavate puitehitiste
(saunad, suvilad, majad) ja nende
elementide tootjad (EMTAK 5 =
16232)

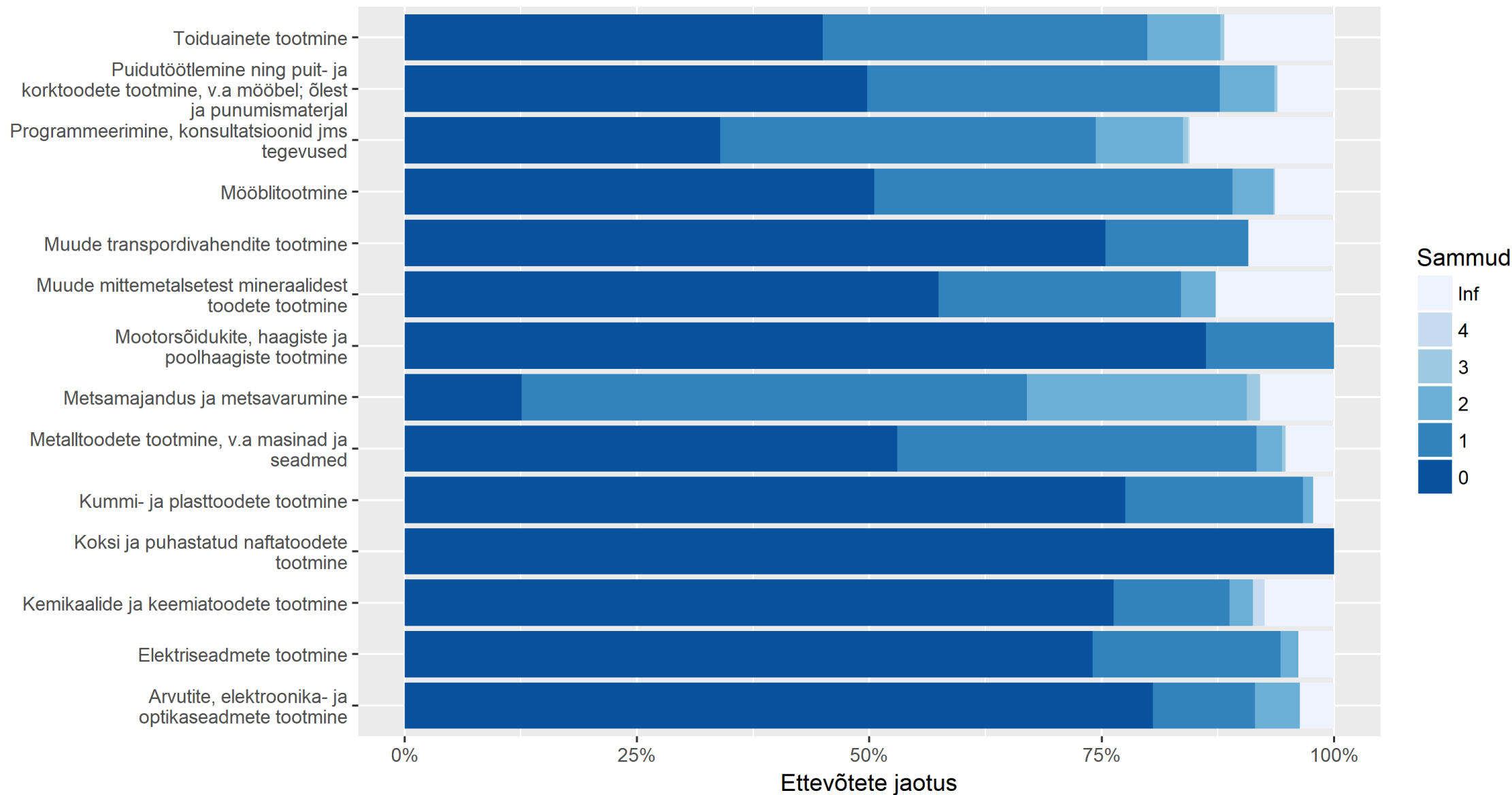
Saame arvutada kauguse eksportijani:

4/5 ettevõtetest kas ekspordivad või on 1 sammu kaugusel

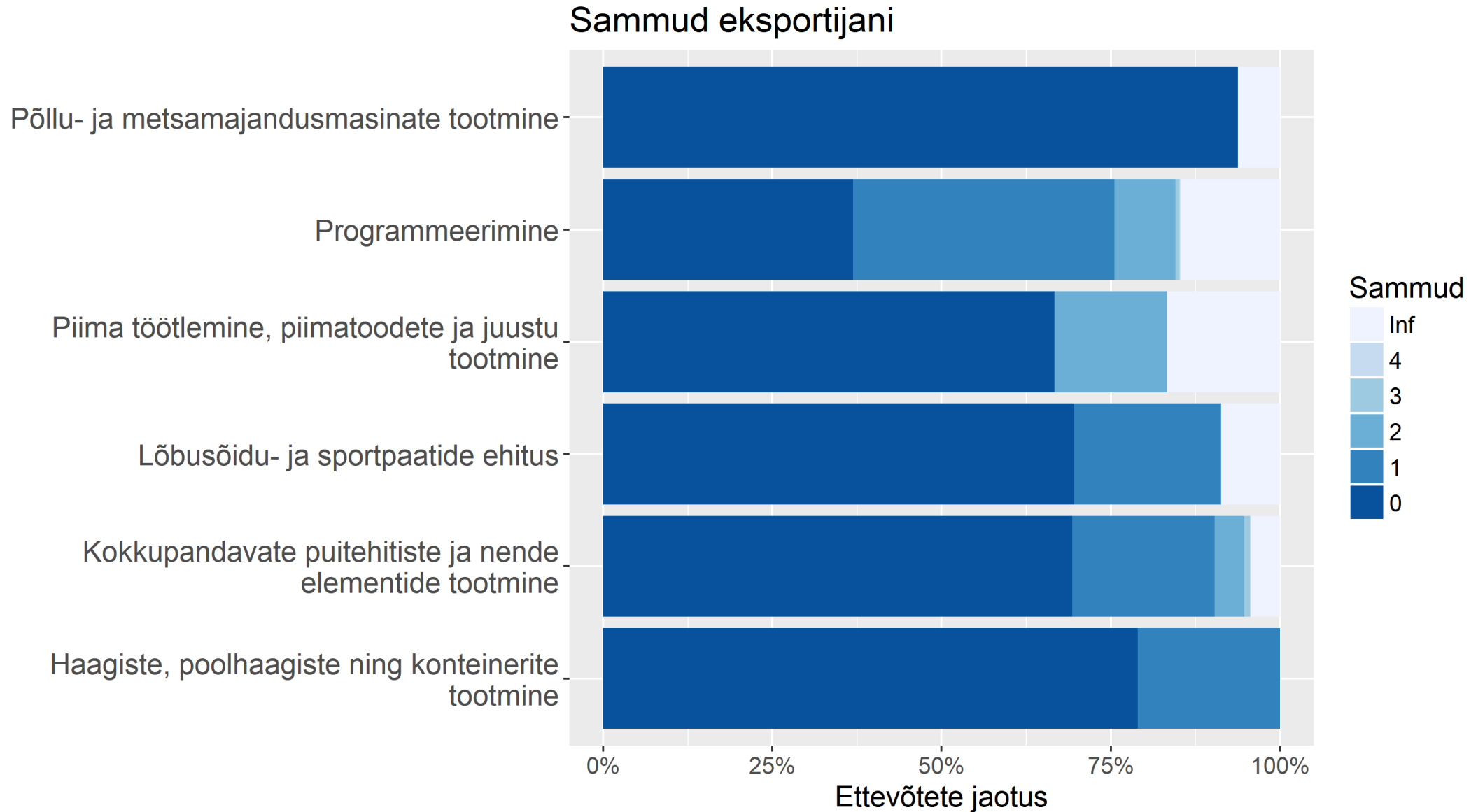

Analüüs keskendub olulisematele majandusharudele

Sammud eksportijani

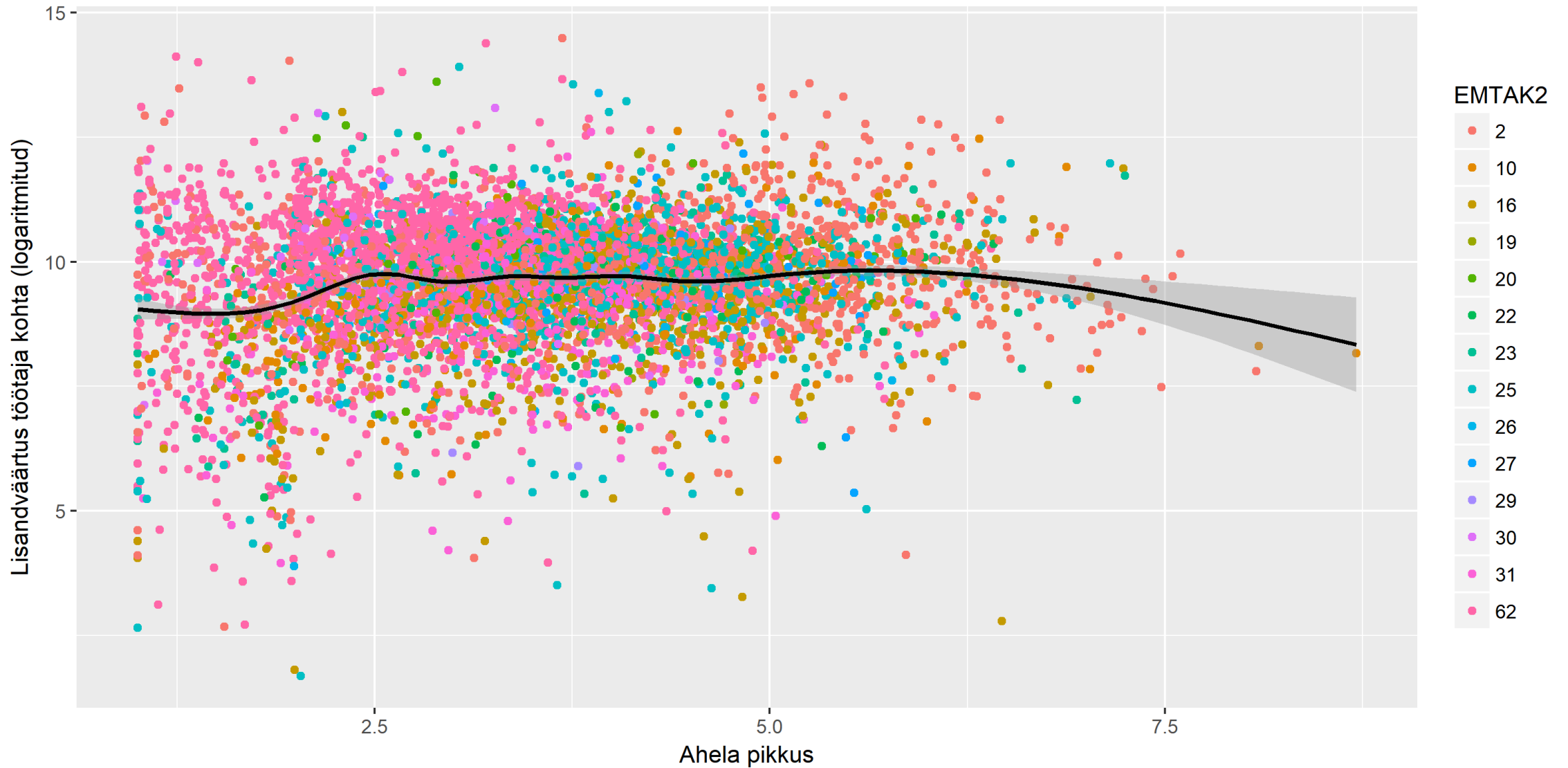
ASK fookuses olevad valdkonnad / tooterühmad

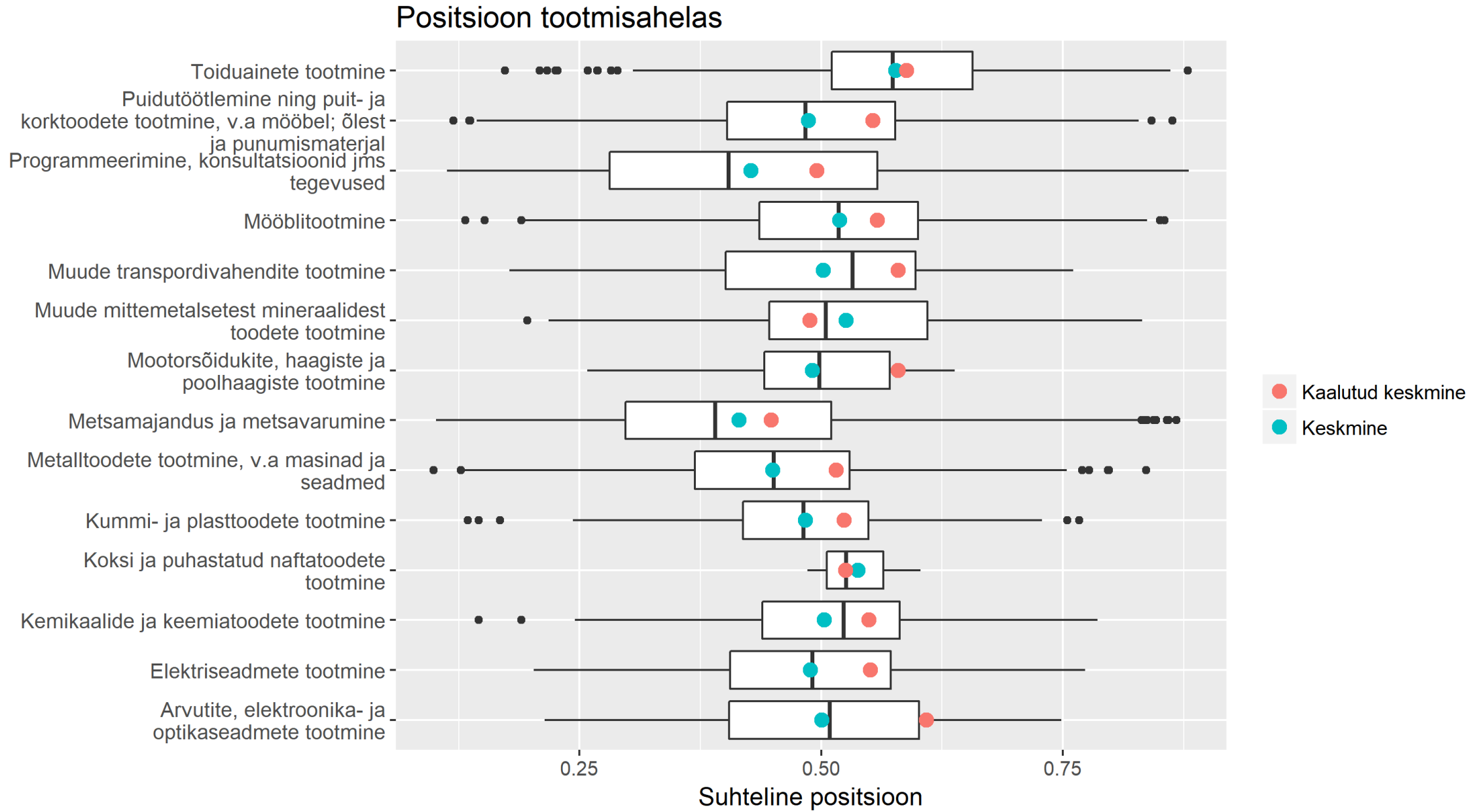
Kas ahela pikkus on seotud lisandväärtusega töötaja kohta?

Ettevõtete ahela pikkus ja lisandväärtus töötaja kohta

Olulisemad eksportivad tegevusalad

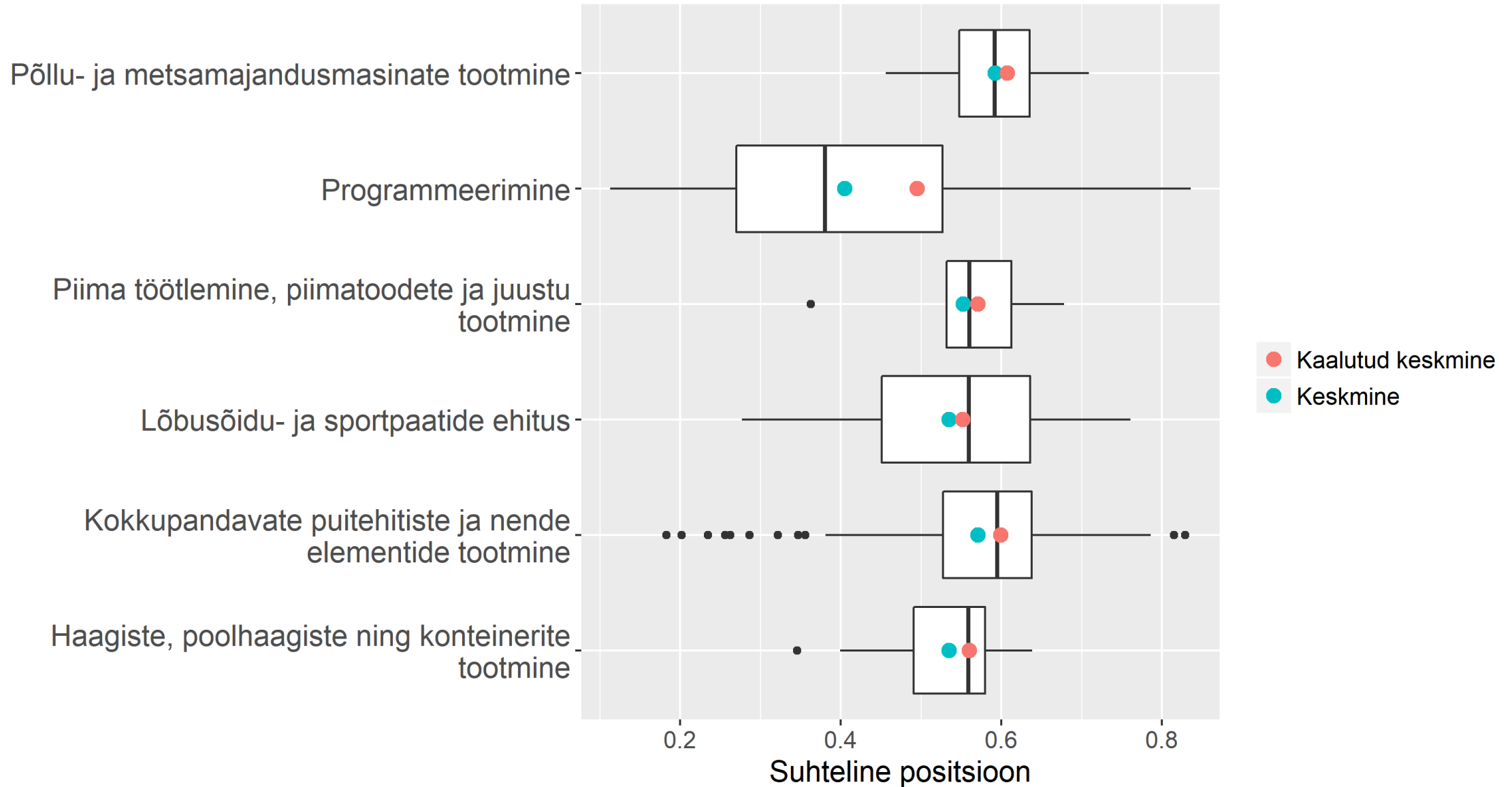

Ettevõtete asukoht tootmisahelas – suur varieeruvus

Ka kitsamalt vaadates on ettevõtete vahel suuri erinevusi

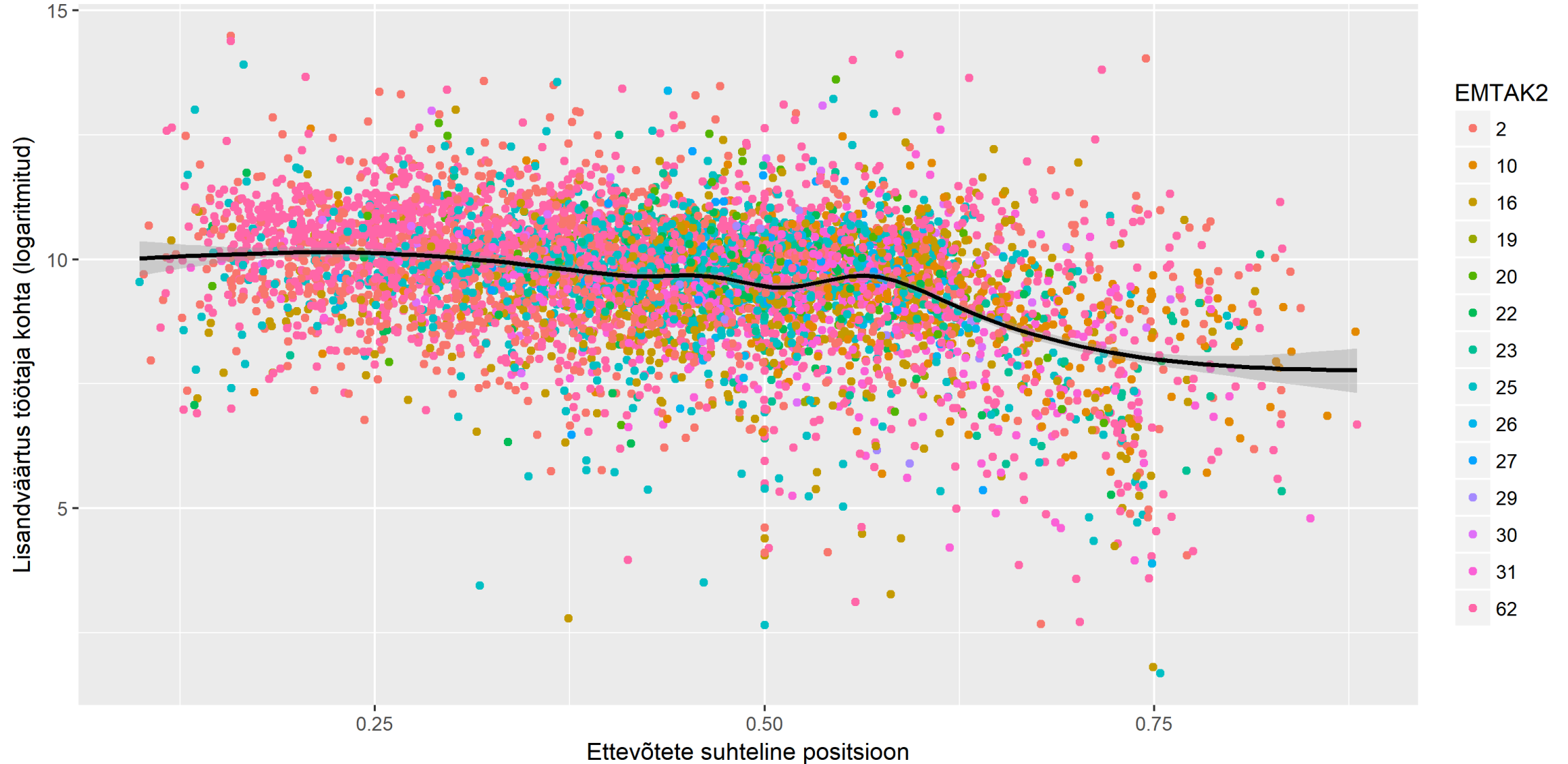
Positsioon tootmisahelas

Kas asukoht tootmisahelas on seotud lisandväärtusega töötaja kohta?

Ettevõtete suhteline positsioon ja lisandväärtus töötaja kohta

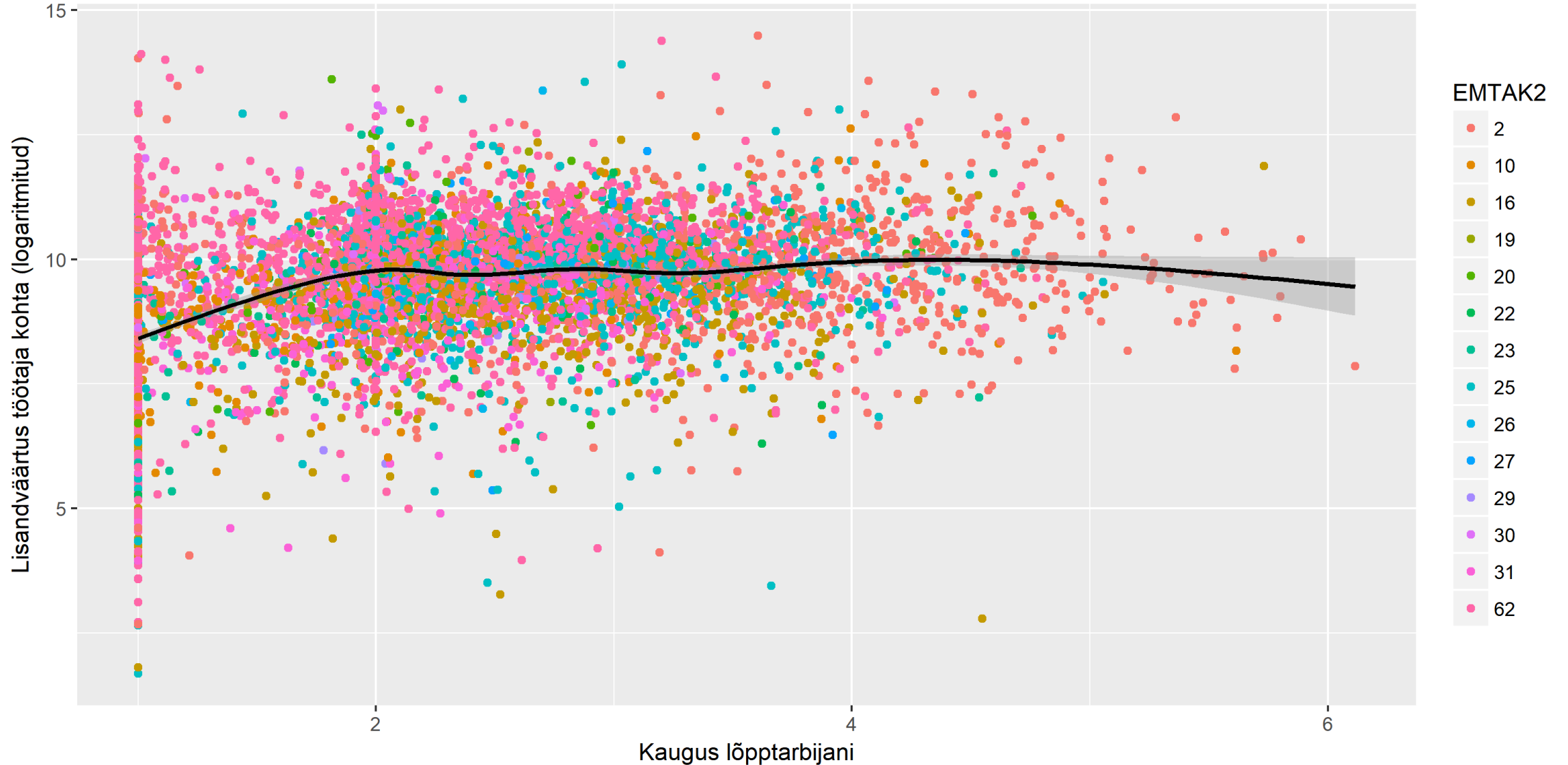
Olulisemad eksportivad tegevusalad

Kas kaugus lõpptarbijani on seotud lisandväärtusega töötaja kohta?

Ettevõtete kaugus lõpptarbijast ja lisandväärtus töötaja kohta

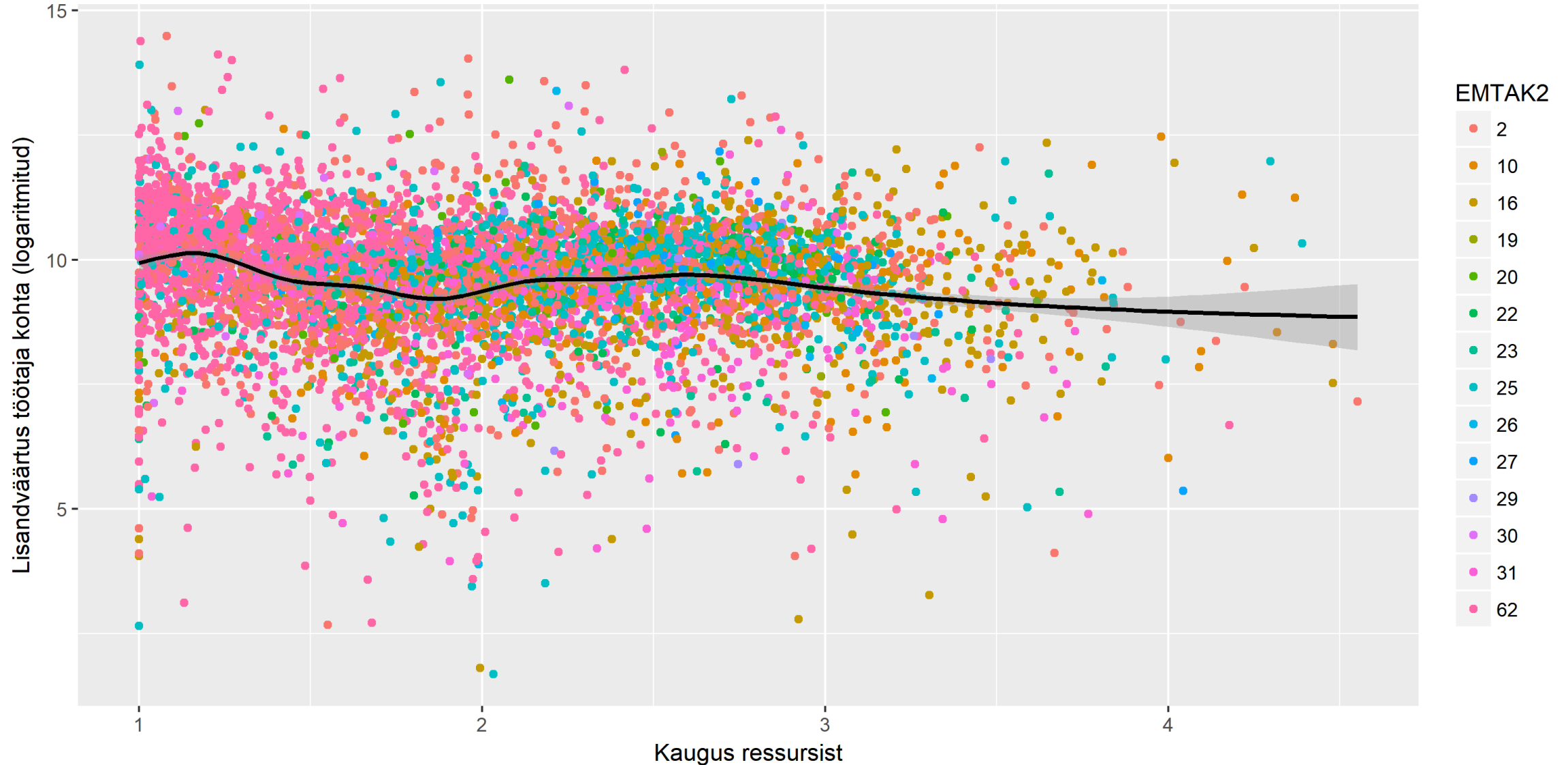
Olulisemad eksportivad tegevusalad

Kas kaugus ressursist on seotud lisandväärtusega töötaja kohta?

Ettevõtete kaugus ressursist ja lisandväärtus töötaja kohta

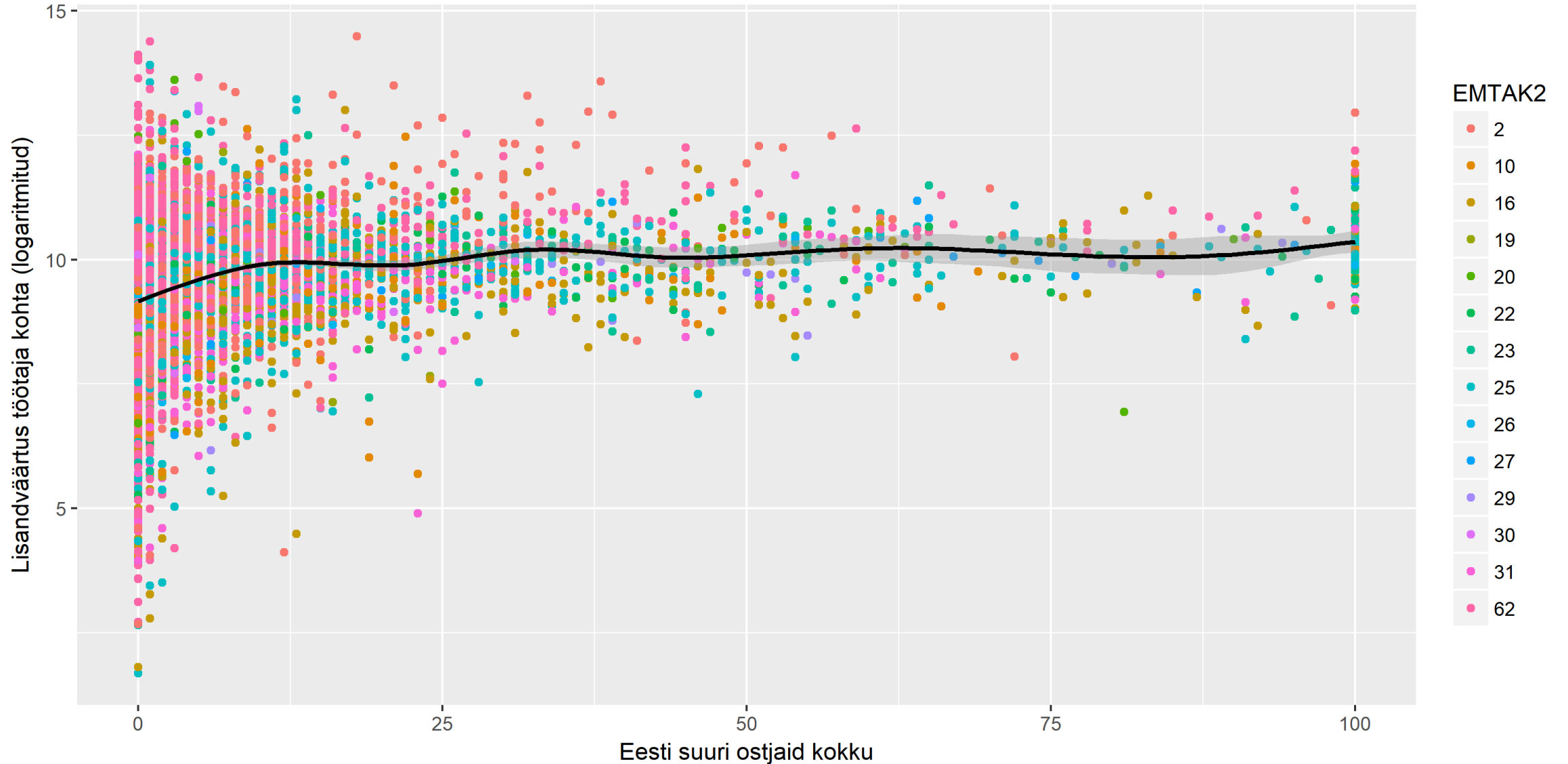
Olulisemad eksportivad tegevusalad

Kas ettevõtte Eesti ostjate arv on seotud lisandväärtusega töötaja kohta?

Ettevõtete Eesti ostjad ja lisandväärtus töötaja kohta

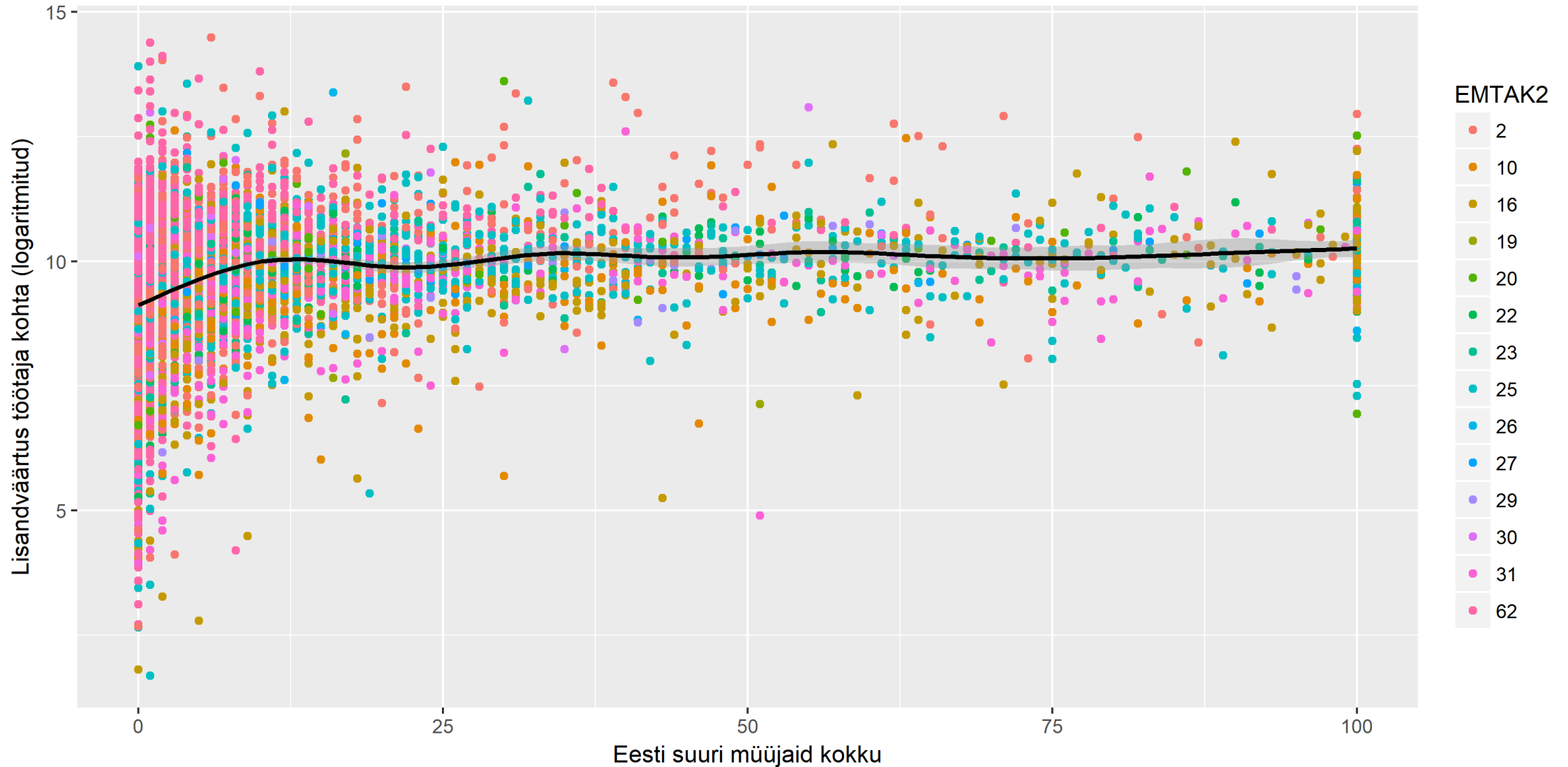
Olulisemad eksportivad tegevusalad

Kas ettevõttele müüjate arv on seotud lisandväärtusega töötaja kohta?

Ettevõttele Eesti müüjad ja lisandväärtus töötaja kohta

Olulisemad eksportivad tegevusalad

Kuidas ettevõtete geenivaramuga edasi?

- Eksporttoodete täpsem positsioneerimine ahelas
- Detailsem väärtusahelate analüüs
- Tootegruppide detailsem analüüs

- Statistiline põhjuslikkuse analüüs
- Simulatsioonimudelite loomine

- Lõplikud andmed juunis 2018, analüüs 2018 aasta teises pooles

Täna!

Andres.Vork@ut.ee